

คุณค่าที่ยิ่งใหญ่มาพร้อมกับความรับผิดชอบ^๑

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ศ., ดร., ป.ธ. ๙

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ประธานกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ขอโอกาสท่านพระมหาเถรานุเถระในมหาสมาคมนี้ และขอเจริญพรญาติโยมสาธุชนทุกท่าน ในโอกาสนี้ ขอแสดงมุทิตาจิต เป็นการต้อนรับและแสดงความชื่นชมยินดีต่อท่านเจ้าคุณใหม่ พระโสภณวชิรวาที ในนามคณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาของวัดประยุรวงศาวาสที่มาประชุมพร้อมกัน ณ ที่นี้ และขอแสดงความยินดีกับพระที่ ได้รับตั้งเป็นฐานานุกรมทั้ง ๓ รูป

หนทางที่เติบโตด้วยการฝึกฝนตนเอง

กล่าวเฉพาะท่านเจ้าคุณพระโสภณวชิรวาที หรือท่านเจ้าคุณอาทิตย์ โดยส่วนตัวนั้น ท่านเจ้าคุณโสภณฯ น่าจะมีความปิติยินดีมากเป็นพิเศษเป็นแน่แท้ เพราะที่ **เส้นทางในการเจริญเติบโตในพระบวรพุทธศาสนาของท่านไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ** ท่านสร้างตัวของท่านด้วยความเพียรพยายาม ตั้งแต่เข้ามาในพระบวรพุทธศาสนา ใช้เวลาในการฝึกฝนพัฒนาตนและปฏิบัติงานด้วยกำลังใจที่เข้มแข็ง ไม่ย่อท้อ

ท่านไม่ได้อาศัยพรสวรรค์เท่ากับพรแสวงของท่านที่ท่านได้ประพฤติปฏิบัติตนด้วยใจรักและมีความมุ่งมั่นในการดำรงตนและในหน้าที่การงานด้านพระพุทธศาสนา สังคม ประชาชน ใครที่อยู่ใกล้ชิดจะตระหนักและเห็นจริงข้อนี้เป็นอย่างดี นี่แหละน่าจะเป็นตัวอย่างของจาริกในกระดานชนวนที่บนพระเจดีย์ที่เราได้ค้นพบพระบรมสารีริกธาตุและพระบูชาต่างๆ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ อยู่บนพระเจดีย์ ๑๐๐ ปี เป็นจาริกที่ท่านพระครูสมุห์ปุณ หรือพระครูสาราณียคุณขณะนั้น ท่านได้เขียนบันทึกกระดานชนวนกำกับการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและพระในกรูของพระเจดีย์ที่เราได้ค้นพบว่า **“ได้จาริกพระธรรมบรรจุพระเจดีย์เมื่อพระพุทธศาสนาล่วงแล้ว ๒๔๕๐ เป็น**

^๑ อนุเมทนากถา ในโอกาสที่รับพระราชโองการตั้งสมณศักดิ์พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ (อาทิตย์ อดทเวที) เป็นพระโสภณวชิรวาที ณ พระอุโบสถวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนอดีต พระพุทธศาสนา ๒๕๔๙ เป็นส่วนอนาคต ขอให้เป็นปัจจัยแก่พระวิริยาก็โพธิญาณ ในอนาคตกาลเทอญ”

ความสำเร็จมีได้มาโดยง่าย

คำว่า **วิริยาก็** จาริกเป็น ๑๐๐ ปีอยู่บนพระเจดีย์ น่าจะมีความหมายเป็นคติสอนใจ ประชาคมชาววัดประยูรว่า ความสำเร็จมีได้มาโดยง่าย แต่รอผู้ที่เป็นวิริยาก็ แปลว่ายอดยิ่งด้วยความเพียร ด้วยความขยัน และจะประสบความสำเร็จในทุกด้าน ชีวิตในเพศสมณะของท่านเจ้าคุณพระโสภณวชิรวาที สะท้อนถึงคำว่าวิริยาก็จริง ๆ ตัวท่านเองจะตระหนักดี และที่ได้ทำงานใกล้ชิดกับท่าน ก็สังเกตอย่างก้าวในความเจริญงอกงามในพระพุทธศาสนาของท่านเจ้าคุณพระโสภณวชิรวาที เป็นไปด้วยวิริยาก็ทั้งในด้านการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสังคมสงเคราะห์ หรือสาธารณสงเคราะห์ของท่าน

คนสร้างงาน งานก็สร้างคน

ด้านการปกครอง กว่าจะมาถึงวันนี้ ท่านเป็นพระมีจิตอาสาแท้ ๆ อาสาช่วยงานด้านการปกครองโดยไม่ได้มีตำแหน่งหน้าที่ เมื่อครั้งที่ท่านเจ้าคุณพระเทพปวรเมธี (ประสิทธิ์) เป็นเลขาธิการเจ้าคณะภาค ๒ ท่านก็เสนอตัวเพื่อสนองงานเลขาธิการเจ้าคณะภาค ๒ ในขณะนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานเท่านั้น ไม่ได้มีตำแหน่งหน้าที่ที่เป็นทางการ แต่ทำงานเกินหน้าที่ **ท่านไม่ได้ไฝ่สูงในยศศักดิ์ แต่ไฝ่สูงในการทำงาน เรียนรู้ พัฒนาตน ผึกฝนตลอดเวลา ถูกบ้าง ผิดบ้าง เวลาผิดเขาก็ไปว่าเลขาธิการ มีคนรับหน้าแทน เวลาถูกก็พลอยได้หน้าไปด้วย เติบโตมาโดยวิธีอย่างนี้จนมารับผิดชอบงานในสำนักงานเจ้าคณะใหญ่หนกลาง **คนสร้างงาน งานก็สร้างคน** มีประสบการณ์ในการบริหาร ในการทำงาน เพราะเสนอตัวเข้าทำงาน ไม่ได้นั่งดูตาย เป็นผู้มิจิตอาสาโดยแท้**

ด้านการศึกษา นอกจากท่านจะมีความอุตสาหะ วิริยะ ศึกษาจนได้มหาเปรียญแล้ว ยังได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ จบพุทธศาสตรบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แม้ในช่วงหลังท่านจะมีภาระธุระมาก สนองงานในตำแหน่งต่าง ๆ แต่พอท่านได้รับแต่งตั้งเป็นเลขาธิการศูนย์พระปริยัตินิตเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ต้องมีความรู้มากกว่าครูธรรมดา และยังเป็นผู้บริหารศูนย์ต้องมีความรู้สูงถึงขนาดปริญญาเอก **ท่านชวนชวนไปศึกษาต่อปริญญาเอกด้วยตนเอง ด้วยความสำนึกว่าท่านจะต้องมีความรู้ให้เหมาะสมกับตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พระปริยัตินิตเทศก์ แม้ว่าตำแหน่งนี้จะไม่มีการปรับวุฒิให้เงินเดือนเพิ่มก็ตามท่านก็ไปเรียน**

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์อย่างอาตมาผู้พูด ไม่ได้บอกไม่ได้กระตุ้นท่านไปเรียน พระบางรูปในวัดแท้ ๆ ไปเรียนหลายรอบยังไม่จบกระตุ้นแล้วกระตุ้นอีก แต่เจ้าคุณรูปนี้ไฝ่สูงในการศึกษา

และที่โดดเด่นอีกประการหนึ่ง คือรับภาระในด้านการศึกษาสงเคราะห์ เรียกว่าธรรมศึกษา เป็นผู้ประสานงานสืบทอดในการให้โรงเรียนและมหาวิทยาลัยมาสมัครสอบธรรมศึกษาในสำนักเรียนวัดประยุรวงศาวาส ทั้ง ๆ ที่ท่านไม่ได้มีตำแหน่งสำคัญในช่วงนั้นในองค์การศึกษาเลย แต่ความสำนึกความรับผิดชอบและรักการศึกษา ทำให้ท่านเป็นตัวจักรสำคัญขับเคลื่อนในเรื่องนี้ ผลที่ออกมาน่าพอใจมาก สำนักเรียนวัดประยุรวงศาวาสได้รับการจัดอันดับว่ามีผู้สอบไล่ได้ธรรมศึกษาติดอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของกรุงเทพมหานครติดต่อกันมากกว่า ๑๐ ปี ตัวจักรสำคัญก็คือท่านเจ้าคุณรูปนี้

ด้านการเผยแผ่ ยิ่งน่าแปลกใจ บุคลิกของท่านเจ้าคุณฯ ดูจะไม่ใช่นักเผยแผ่แต่ต้นฟอร์มมวยไม่ค่อยสุขุมแต่ขยันชก เป็นวิริยธิดะแท้ ๆ ตอนระดมทุนในงานสงกรานต์เมื่อ ๑๕ ปีที่แล้ว เพื่อระดมทุนซ่อมพระบรมธาตุมหาเจดีย์ ได้มอบให้ท่านพระครูโสภณปริยัตยานุกิจสมัยนั้นรับภาระ ท่านก็เป็นโฆษกประกาศเสียงดังทั่ววัดที่เดินทำอำนวยการ ถึงเวลาเพลก็ไม่ฉันทเพล ไปดูก็ใช้ว่าจะมีคนฟังสักเท่าไร พูดไม่หยุด กลัวว่าวางไมค์แล้วองค์อื่นจะแย่งหรืออย่างไรก็ไม่ทราบ แต่ท่านเป็นนักพูดจากเวทีตรงนั้นด้วย และขยันเทศน์ จากเป็นพิธีกร เป็นโฆษก แล้วยกระดับมาเทศน์ในพระอุโบสถ มีแฟนคลับเช่นกัน คนติดตามฟัง รวบรวมบทเทศนาของท่านเองมาพิมพ์เป็นเล่ม แจกในวันนี้มีที่รูปในวัดนี้ที่ทำได้ ถ้าไม่ขยันไม่ค้นคว้า ไม่รวบรวม และไม่วางแผน เก็บไว้เป็นสิบ ๆ ปี คงทำไม่ได้

ท่านไม่ได้เทศน์เองอย่างเดียว ยังเป็นแม่งานในการจัดการให้คนอื่นได้ฝึกเทศน์ในองค์การเผยแผ่ หลักสูตรอบรมนักเทศน์ในพรรษา รุ่นแล้วรุ่นเล่าผ่านมา ๒๗ รุ่น ท่านก็เป็นเลขานุการจัดการสนองงานสนองครูบาอาจารย์รับเป็นแม่ทัพพาทั้งคนเรียนทั้งวิทยากรทั้งจัดสรรตารางการเรียนการสอนวิชาการเทศนาและเจ้าภาพอุปถัมภ์ แม้ว่าช่วงโควิดห่างหายก็ตามแต่ท่านก็มีส่วนสำคัญในการจัดหลักสูตรฝึกเทศนานักเทศน์รุ่นแล้วเรียนหลวง เป็นเกียรติเป็นศักดิ์ศรียิ่งของพระอาราม ผ่านไป ๒ รุ่น ก็ได้ท่านเป็นผู้ประสานงาน และอีกทั้งหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา (ป.ทศ.) ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีผู้สำเร็จไป ๗ รุ่น ก็ได้รูปนี้ใครจะไปสวดมนต์ฉันทเพลที่ไหน แต่เห็นท่านเจ้าคุณอาทิตย์ไปสอนอยู่ เป็นคนรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง

ด้านการสาธารณูปการ ในหมู่ภิกษุคณะ ๑๒ ที่ท่านเจ้าคุณฯ ได้เป็นเจ้าคณะ ซึ่งไม่รับ การบูรณะปฏิสังขรณ์มานานมาก และในอดีตเจ้าคณะไม่ยอมให้ใครเข้าไปแตะเพราะอดีตเจ้าคณะ แต่ละรูปท่านผ่านอยู่แบบสมณะ พออดีตเจ้าคณะท่านจากไปถึงรู้ว่ามิใช่ภายในคณะ ๑๒ นั้นมีของที่มี ค่ามาก ทั้งห้องเป็นกรุพระที่อดีตเจ้าคณะเก็บสะสมไว้ ไม่มีใครรู้เลย คงด้วยเหตุผลนี้อดีตเจ้าคณะ ท่านจึงไม่ให้ใครไปอยู่ด้วย เพราะว่าของมีค่ามาก เช่น พระเก่า พระเครื่อง ท่านเฝ้าไว้ ๒ ชั่วโมง เจ้าคณะ ๓๐ - ๔๐ ปี พอท่านมรณภาพส่งท่านพระครูโสภณปริยัตินุกิจไป ท่านก็รวบรวมเอา มา ถวายไว้ในพิพิธภัณฑ์ และท่านรับภาระในการบูรณะปฏิสังขรณ์คณะ ๑๒ ให้เป็นเสนาสนะสัปปา ยะน่าอยู่น่าอาศัยเหมาะสมแก่สมณธรรม ยังไม่รวมการบูรณะปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ที่ท่านเป็น กรรมการและเลขานุการตั้งแต่ต้นมาและเสนาสนะอื่น ๆ อีก

ด้านสาธารณสงเคราะห์ ท่านเจ้าคุณฯ ก็ดูแลเรื่องชุมชนรอบวัด เป็นผู้ประสานงานใน การจัดงานให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีกัน และดูแลไปถึงวัดบ้านเกิดของท่าน ในชุมชนของ ท่านที่ท่านจากมาด้วยความมีน้ำใจ

ผู้ประสานสืบทิต

การทำงานของคณะสงฆ์ท่านจึงรับหลายตำแหน่ง โดยเฉพาะในช่วงโควิด ต้อง ประสานสืบทิต โดยเฉพาะกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในการประสานงานเรื่องศูนย์ พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ คณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ โครงการแปล พระไตรปิฎกเป็นภาษาอังกฤษ ฉบับเฉลิมพระเกียรติ ภาครับผิดชอบหนักทั้งนั้น ได้อาศัยท่านเจ้า คุณพระโสภณวชิรวาทิ เป็นผู้ประสานงาน ประสานทั้งในวัด นอกวัด ส่วนราชการ โดยเฉพาะใน เรื่องของการเผยแผ่ซึ่งทำไม่รู้จบ ล่าสุดไประดมกันทำแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แห่งชาติทั่วประเทศทุกภาค หรือหนของประเทศไทย ซึ่งมีท่านสืบบัณฑิต แก้วงาม ประธานพิธีฝ่ายคฤหัสถ์ วันนี้ เป็นกำลังสำคัญสักขีพยานด้วย แผนแม่บทนี้ใกล้จะคลอดแล้ว จะได้นำเข้าสู่ที่ประชุมมหาเถร สมาคม ประกาศใช้เป็นครั้งแรกที่คณะสงฆ์จะได้มีแผนแม่บทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้ อาศัยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และผู้ที่เป็นคนประสานให้งานลุล่วงด้วยดีก็คือท่านเจ้าคณะพระโสภณวชิร วาทิ

อยู่สูงให้นอนคว่ำ อยู่ต่ำให้นอนหงาย

ดังนั้น การที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะในครั้งนี้ เหมือนเป็น รางวัลประกาศการรับรองผลงานของท่าน ให้ท่านมีกำลังใจในการทำงานต่อไป แต่ท่านก็มีสถานะ เป็น ๑ ในพระราชาคณะจำนวน ๙ รูปของสำนักวัดประยุรวงศาวาส ซึ่งเป็นพระระดับผู้นำ ผู้ที่จะ

เป็นผู้นำคือมีตำแหน่งสมณฐานันดรสูงขึ้น ก็ต้องวางตัวให้เหมาะสม ตอนที่เราอยู่ในตำแหน่งสนองงาน ตำแหน่งด้านล่าง เรามองขึ้นข้างบน แต่เมื่อเราสูงขึ้น เราต้องมองลงข้างล่างด้วย ตามคติคำพังเพยว่า **อยู่สูงให้นอนคว่ำ อยู่ต่ำให้นอนหงาย อยู่สูงให้นอนคว่ำ** หมายถึง นอนคว่ำคือดูคนข้างล่างบ้าง เอาใจใส่และรู้จักจัดการให้คนประสานน้ำใจในการทำงาน ไม่ใช่มองดูดวงดาวอย่างเดียว นอนคว่ำเพื่อดูคนใต้บังคับบัญชา ผู้สนองงาน **อยู่ต่ำให้นอนหงาย** นอนหงายคือดูผู้ที่สูงขึ้นไป เราจะได้ประสานงาน สนองงาน เสนองงาน หลักเป็นอย่างนี้

ตอนนี้ท่านเจ้าคุณขึ้นมาอยู่ในระดับสูงขึ้นแล้วก็อย่าทำแบบเดิมอย่างเดียว คืออยู่ต่ำให้นอนหงาย มองข้างบนเท่านั้น แต่ต่อไปท่านเจ้าคุณฯ ต้องมองข้างล่างด้วย ดูแลน้ำใจสวัสดิการ ไม่ใช่แต่คนนอกพระอาราม พระสงฆ์องค์เณรในพระอารามก็ต้องเป็นภาระให้ท่านช่วงดูแลในเชิงผู้บริหารยกระดับชีวิตตนให้สูงสุดอุดมธรรมยิ่งขึ้น

ความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่

ฉะนั้น ในท่ายแห่งพระบรมราชโองการวันนี้ ที่ได้ประกาศในมหาสมาคมตั้งพระครูโสภณปริยัตยานุกิจ เป็นพระราชาคณะที่ พระโสภณวชิรวาที จึงลงท่ายว่า **ให้พระคุณท่านรับธุระพระศาสนาเป็นภาระสั่งสอน ระวังอธิกรณ์ อนุเคราะห์พระภิกษุสามเณรในพระอาราม**

ตรงนี้บอกชัดเจนว่า คุณแลคนทั่วไปด้วยทั้งในอารามและนอกพระอาราม นี้เป็นพระบรมราชโองการที่ต้องทำ เป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดไม่ได้ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ที่พระราชทานตั้งและสถาปนาสมณศักดิ์แก่คณะสงฆ์ทั่วสังฆมณฑล เพื่อให้รับภาระธุระพระศาสนาไม่ใช่มาสบายใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรีเท่านั้น **ความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่** คือการสนองงานต่างพระเนตรพระกรรณ และที่ทำหน้าที่กันทุกวันนี้ คือการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั่วสังฆมณฑล

ในโอกาสนี้ ขอทุกรูปทุกท่านได้พร้อมใจกันถวายพระพรชัยมงคลด้วยการตั้งกัลยาณจิตอธิษฐานอังกุณพระศรีรัตนตรัย และบุญกุศลทั้งปวงที่เราท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญให้เป็นไป จงมารวมกันเป็นตบะ เป็นเดชะ เป็นพลวปัจจัย ถวายเป็นพระพรชัยมงคล แต่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี พระบรมวงศานุวงศ์ ขอให้ทรงพระเกษมสำราญ เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒน์มงคลพระชนมสุขทุกประการ สถิตยั้งยืนนานในมโหสิวรราย เป็นพระมิ่งขวัญปกเกล้าปกกระหม่อมของพสกนิกรชาวไทย ตลอดจักรวาล

อนึ่งขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและบุญกุศลทั้งปวง จงเป็นพรอภิบาลรักษาให้ท่านเจ้าคุณพระโสภณวชิรวาที (อาทิตย์ อดุลเวที) และพระฐานานุกรม รวมทั้งทุกท่านที่มีน้ำใจมาร่วมในงานนี้ จงมีความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปในร่มธรรมแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดยแคล้วคลาดปราศจากทุกข์ โศก โรค ภัย อุปวัตน์ตรายทั้งปวง ถึงซึ่งความเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธรรมสารสมบัติ ธนสารสมบัติ ปรารถนาสิ่งใดที่เป็นไปโดยชอบ ประกอบด้วยธรรม ขอให้ความปรารถนานั้น ๆ จงพลันสำเร็จสมมโนระม่งมาดปรารถนาทุกประการ ตลอดกาลนาน เทอญฯ

องค์การเผยแผ่ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

โทร. ๐๘๑ ๓๗๑ ๔๖๕๐